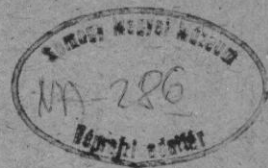

NA-286

Somogy megyei múzeumban
kinyomtatva

Szűcs Horváth László

Szűcs ideje 1963

Tartalva: kényelvet a

levegővel a

3+2 lap

Földrajzi mutatvány Képek

Szűcs mutatvány XXXIII

Iratgyűjtő

MSZ 5617

PAPIRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

Létezés

Értéke az országos lts. 739. és tétele alatt

I r á n y e l v e k
a honismereti kulturális munkához

I. A honismereti mozgalom célja:

1./ Elvi kérdések

A honismereti szakkör napjainkban kialakuló új művelődési forma. A hazai táj szeretete, a hazaszeretetre való nevelés egyik jelentős eszköze. Munkánk csak akkor ér valamit, ha eleven erővé válik lakóhelyünk életében: serkentője, biztatója, bátorítója lesz a múltból okulni tudó és a jövőért harcoló dolgozóknak. Azon kell fáradozunk, hogy a dolgozó nép hazaszeretete - a nép és a szülőföld szeretete - a szocialista hazafiság színvonalára emelkedjék és eljusson a proletár internacionalizmus eszméjének tudatos vállalásáig.

A honismeret a környezet, a haza megismerése, a megismerésnek sokféle, sokirányú, változatos gyakorlata. Az adatkutató és az adagyűjtő tevékenység tulajdonképpen alapfokú tudományos tevékenység, amely a tudományos irodalom segítségével gyűjti, rendezi a múlt hagyományait és a nap-nap után eseményeket, jelenségeket. Tehát világnézeti nevelésről van szó. A honismereti munka oly sokoldalú, hogy szinte felszerelhetetlen. Elsősorban azonban azt a gazdasági bázist kell megismerni, amelyen és amelyben élnek. Segíteni kell parasztágunkat abban, hogy helyesképet alakítson ki jövőjét illetően.

Már most kezd feladásba a mi termelőszövetkezetünk hőskora, lassan elvesznek azok a mindig hasznosítható tapasztalatok is, amiket egy-egy tsz. múltja a mindenkori maszára nyújthat. Erről pedig vétek volna lemondani. Meg kell ismertetnünk parasztágunkkal, hogy az idejétmúlt paraszti életforma fokozatosan átalakul, a nagyüzemi gazdálkodás térhódításával a paraszti munka korszerű "iparaggá" fejlődik, a falu és a város közti különbség fokozatosan eltűnik. A honismereti tevékenység tehát tudatformáló munka, kulturális forradalmunk nélkülözhetetlen eszköze.

II. Feladataink

A Szovjetunióban és más szocialista országokban fejlett, virágzó és egyre elevenebb honismereti mozgalom található, amellyel kézzelfogható eredményeket értek el a nép egységének megteremtésében, a békés építés biztosításában.

Magyarországban is szép hagyományok vannak. Országosan elsőként készítették pedagógusaink jó falunemográfiaikat, melyek közül sok az értékes munka, kár azonban, hogy többnek csak dolgozatszíne van, másutt pedig az adatok nem hitelesek.

A munka lebűléte időközben lanyhult, bár ma is sok lelkes gyűjtőnk dolgozik szívvél-lelélekkel, őket bekapcsolni a honismereti szakkörök munkájába és táboraikat szélesíteni, ez a feladatunk.

Mindgyik községnek megvan a maga múltja, sajátos értéke, kulturája. Össze kell gyűjteni minden falubanani értéket, ami maradandó, hogy a néppel együtt szolgálja a jövőt. Ezt az anyagot kell felhasználni az iskolán kívüli ismeretterjesztésben, az általános iskolai és középiskolai oktatásban, a KISZ-életben stb./

Balékeink és hagyományaink az idő, sokrétben pusztulnak és sokan nem tudnak az igazi értékek megmentése, életbentartása érdekében. Magyszerű szokások és hagyományok vesznek el, s népünk élete egyre jobban színtelenedik.

Tornászati, szociális, kulturális, az életképesnek látszó értékeket szocialista tartalommal megtöltve igyekezzünk elérni, hogy családi és közösségi ünnepeink tartalmasak, színesek, vonzóak legyenek. Ezért elsősorban a gyermekjátékokat, a családi és ünnepi szokásokat /babonák kivételével/ a népdalokat, a zenét, a táncot, a balladákat, a történelmi mondákat elevenítsük fel. Szítsuk a társas összejöveteleket és a közös munkaalkalmak műsorának összeállítását helyi eredetű anyagokkal. Kezéljék el a helyi adatgyűjtést és annak megismertetését a pedagógusok sár az iskolai oktatás terén és folytassák a művelődési házak, klubok, KISZ-otthonok szórakozást célzó összejövetelein, népművelési foglalkozásain, a megalakult honismereti szakkörökben stb.

Nem elég az, hogy a célokat magunkévá tesszük és akarjunk dolgozni, bár ez az elsődleges. Minden szakkörvezető és aktivista továbbképzésről gondoskodni kell. Ennek a forrása a tanfolyamszerű oktatás, a tapasztalateserő és az önképzés. /Kélny ajánlható anyag: "A Hazafias Népfront tájékoztatója a honismereti szakkörök részére; Dr. Dönötör Sándor - Katona Imre: Néprajzi alapismeretek; Ortbuay Gyula Kis Magyar Néprajz; Ethnográfia c. folyóirat, Történelmi munkák, Munkásszociális Hvkönyvek stb.

III. A honismereti szakkörök szervezési kérdései

- 1./ A honismereti törekvesség szakköri szervezeti formában valósul meg. A honismereti szakkör kategóriájában van minden olyan szakkör, amelynek tagjai természetű és társadalmi környezetük megismerésére irányuló adatgyűjtő, adatgyűjtő törekvességet és ennek megismertetését elősegítő népművelő és természetjáró /turisztikai/ munkát végez.
- 2./ Kik tartják fenn a szakköröket?
Különböző állami, társadalmi és gazdasági szervek és intézmények: üzenetek, iskolák és iskolai intézmények, szakszervezetek, kulturális otthonok, termelőszövetkezetek és egyéb intézmények.
- 3./ A szakkör eredményes munkájáért a szakkörvezető felelős. Gondoskodik a közgyűlés összehívásáról, vezetőség választásáról, a vezetőséggel elkészíti az éves munkatervet és féléves munkájukról beszámolót küldenek a Megyei Népművelési Tanácsadóval. A vezető biztosítja a kör tagjainak szakmai fejlődését. A szakkörvezetők továbbképzését a Népművelési Intézet biztosítja a Megyei Népművelési Tanácsadó-, a Szakszervezet, a Megyei Múzeum és a Természetbarát Szövetség bevonásával.
- 4./ A működési szabályzatot a Népművelési Intézet biztosítja.
- 5./ A megyei tanács székhelyén a megyei honismereti szakkörök munkáját patronáló munkacsoport működik, a megyei honismereti szakköri felelős vezetésével, aki összegyűjti a megyei tapasztalatokat és megfeldlő bíráló bizottság véleménye alapján, könyv formájában közzéteszi. /Mindaz értelmesszerűen vonatkozik a járási székhelyekre is, ahol a központi szakkör a járási kulturotthonhoz vagy egyéb intézményekhez szerveződik./
- 6./ A szakkörök felszerelési tárgyai a fejtartó szerv tulajdonát képezik.

IV. Szervezési tapasztalatok

Első teendő, hogy minden járási székhelyen megalakuljon a munkaközösség /általános ill. komplex honismereti szakkör/.
Közösségekben: mindenekelőtt tájékoztatni kell a teendőkről az illetékes szerveket. /VB, KISZ, Tsz, Népfond/.

Hog kell alakítani önkéntességi alapon a szakkört. A szervezést a legfogékonyabb lakásoknál kezdjük: veteránoknál és az ifjúságnál. Minden szerep betöltésére hozzáértő, megfelelő embert állítunk. A szervezést úgy kell megoldani, hogy a tanácsok feltétel nélkül kapjanak benne /AB, Kult-biz./

Eredményes szakköri munka csak akkor folyhat, ha a tagok köré járási és községi szinten egyaránt széleskörű aktívahálózatot építünk ki, és ezen aktívahálózatnak tagja lehet bárki, aki segítséget tud nyújtani a honismereti szakköröknek bármely tudományterületen.

Előbbiek a községek patronálását vállalják, utóbbiak pedig 4-5 tagú brigádban végzik tevékenységüket. /Különösen vonatkozik ez arra az esetre, ha a szakkör általános honismereti munkát végez, mint pl. monográfiát készít./

V. Módszerek javaslása a szakköri munkához
... szakkör munkamódszere: konkrét feladatok végzésére kell felkérni a szakkört, nem általános tevékenység ellátására utasítani.

a./ Milyen szakkörök alakuljanak? Mire terjedjen ki a kutató-gyűjtő munka?

1./ Krónika vezetése. /Üzeni, termelőszövetkezeti, intézeti, iskolai folyamatosan, esetleg évfordulóra, jubileumokra, dokumentumok és szemléltető anyag gyűjtése./

2./ földrajzi, lakóhelyismereti, szülőföldismereti adatgyűjtés.

3./ néprajzi adatgyűjtés

4./ történeti, helytörténeti, munkásmozgalmai, levéltári, régészeti, művészeti, műemlékvédelmi, szociográfiai, stb. adatgyűjtés.

5./ Irodalomtörténeti adatok és anyag gyűjtése és feldolgozása. Természetesen a fentiekon kívül egyéb specializált típusú szakkör is alakulhat /Pl. Technikai és mezőgazdasági szakkörök stb./

b./ Hogyan végezzük népművelő munkát?
Az adatkutató, adatgyűjtő munka alapján ismeretterjesztő előadások, viták könyvtárak, kiállítások rendezése, tanulmányi séták, múzeumlátogatások, üzeni látogatások, kirándulások, színdarabok felkutatása stb.

c./ A szakkör feladata, hogy védje és kutassa fel a műemlékeket, kutatassa fel a környék turisztikai szépségeit, tanulja meg a helyes ismeretét. Gondolhat a szakkör arra is, hogy a szülőföldről kilépve adjon ismereteket tagjai számára ahhoz is, hogy a tagok elsajátíthassanak szélesebbkörű idegenvezetői ismereteket, a szakkörnek legyen adminisztratív részlege is, hogy biztosított legyen a fenntartó szervezettel való együttműködés.

d./ Egyéb javaslatok

A közeli községek szakkörével tartsunk rendszeres kapcsolatot. Általában kisebb saját rendezésű időszakos kiállításokat tartassák be a honismereti szakkörök munkájuk eredményeit, a fenntartó intézmény erkölcsi és anyagi támogatásával; Pl. paraszti munkaeszközök, a falu építkezése, a falusi nők helyzetének megváltozása, a puszták térsas élete, a temető néprajza, régi falusi életmód

Alakítsunk ki múzeumbarát-köröket akikkel múzeumlátogató kirándulásokat szervezünk, akik közvetlen kapcsolatot tartanak a múzeummal.

Arra kérjük a kultúrótthonok vezetőit az önkéntes népművelési munkásokat, hogy a fentieket minél szélesebb körben ismeretessék meg elsősorban pedagógusokkal. Szeretnénk, ha erőteljes lépést tennének előre a honismereti munka területén, amivel nagy mértékben hozzájárulnának kulturális forradalmunk megvalósításához.

Megyei Tanács VB Műv. Osztályától

K a p o s v á r

Ea: Nagy Károly

253/1963. sz.

Járási Művelődésügyi Oszt. vez.

Tárgy: honismereti szakkörök munka helyzete.

.....

Értesitem Osztályvezető elvtársat, hogy egyidejűleg a megye összes kulturotthonának, iskolájának, községi tanácsának és népművelési ügyvezetőjének megküldtem a Megyei Népművelési Tanácsadó által készített "Irányelvek a honismereti kulturális munkáról" c. tájékoztatót.

Ezzel kapcsolatban az alábbiak végrehajtására kérem Osztályvezető elvtársat:

- a./ A tájékoztatót ismerjék meg a művelődésügyi osztály dolgozói is, valamint gondoskodni kell arról, hogy az általános iskolák igazgatói, vezetői és nevelői alaposan tanulmányozzák. Egyre erősödő honismereti mozgalmunk a jövőben sem nélkülözheti a pedagógusok szervező, segítő irányító részvételét.
- b./ Központi járási munkacsoportot, bázis szakkört kell szervezni, amely a járás területén a honismereti szakköröket szervezi és patronálja. Cél: a honismereti szakkörök munkájának szélesebb területen való kibontakozása, a munka összefogása és irányítása, kapcsolattartás a megyei központi munkacsoporttal ill. a Megyei Népművelési Tanácsadóval.

Határidő: 1963 II. 15-28

- c./ A munka átfogó irányításához feltétlenül szükség van arra, hogy megismerjük a jelenlegi helyzetet. Osztályvezető elvtárs e területen az alábbi jelentést készíttesse el és küldje meg a Megyei Népművelési Tanácsadónak:
 - 1./ Hol működik a járás területén honismereti szakkör, mely területekkel foglalkozik, ki a vezetője? Mely szerv tartja fent, van-e a járás területén falu vagy uskolamúzeum? A szakkör illetve múzeum vezetője adjon tájékoztatást az eddigi munkáról, munkamódszerről, problémákról.
 - 2./ Kik végeznek honismereti gyűjtőmunkát a járásban egyéni szorgalomból, mivel foglalkozik, milyen eredményekkel? Hat. idő: II. 15-28

Szomszéd
NA-286
Művelési tanácsadó

d./ Osztályvezető elvtárs adjon ki felhívást és kérje fel a járás pedagógusait szakkörök szervezésére vagy egyéni gyűjtésre. Bizonyos, hogy lesznek lelkes kartársak, akik vállalkoznak a munkára. A honismereti tevékenység nem kampányjellegű!
Osztályvezető elvtárs küldje meg a jelentkezők névsorát a Megyei Népművelési Tanácsadónak.

Határidő: 1963 II. 28. 15

A továbbiakban a Megyei Népművelési Tanácsadó szakreferense rendszeresen fel fogja keresni Osztályvezető elvtársat, és megbeszéli az időszerű feladatokat. A megyei központi munkacsoport gondoskodni fog a vezetők, gyűjtők továbbképzéséről, rendszeresen fogja tájékoztatni a kartársakat az eredményekről és utmutatást ad a további munkához. Kérem Osztályvezető elvtársat, sziveskedjék segítséget nyújtani az alapos felméréshez, mely nélkül elindulni sem lehet. Kivánatos lenne, hogy megyénkben is fellendüljön a honismereti tevékenység, amely olyan sok segítséget adhat szocialista kulturális forradalmunk megvalósításában.

Kaposvár, 1963 I. 21.

Horváth László
oszt. vez.